

A-rundskriv nr.: 3/2011
Saksnummer: 11/01029-3
Arkivkode: 0
Dato: 19.12.2011
Saksbehandler: Anne Tøndevold

Til: Kommunen

ASA 4303 - Avtale om driftstilskudd og takster for fysioterapeuter med avtale om drift av privat praksis med kommunene (statsavtalen)

Dette rundskrivet avløser A-rundskriv 2/2010.
Ny avtaleperiode er 1. juli 2011 til 30. juni 2012.

Rundskrivet er forsinket fordi statsavtalen ikke ble undertegnet før i desember. Dette skyldes uklarhet etter at Helse- og omsorgsdepartementet inviterte Norsk Manuellterapeutforbund som observatør i forhandlingene i 2012, se protokolltilførsel.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2009 vedtok Stortinget en omlegging av finansieringsordningen. Målet er at det kommunale driftstilskuddets andel av fysioterapeutens inntekt skal utgjøre om lag 40 prosent. Omleggingen består av at driftstilskuddet økes tilsvarende en reduksjon av takstene. Det blir ingen videre omlegging av finansieringsordningen i denne avtaleperioden.

Fra 1. juli er driftstilskuddet kr 356 820.

Fra 1. januar er fastlønnstilskuddet kr 167 400.

Endel fysioterapeuter som tilbyr bassengbehandling har utgifter til bassengleie som ikke dekkes av takstene. Ny avtaletekst sier at dersom kommunen ønsker at bassengbehandling skal inngå i fysioterapeutens tilbud, føres drøftinger mellom kommunen og fysioterapeuten om å stille basseng til rådighet eller utgiftsdekning.

Det er gjennomført noen takstendringer, blant annet innføres en kompetansetakst basert på Norsk Fysioterapeutforbunds spesialistordning eller tilsvarende kompetanse.

ASA 4303 er ingen tariffavtale, og må derfor vedtas av hver enkelt kommune. Vedtak kan gjøres administrativt. Uansett skal kommunene utbetale endrede driftstilskudd umiddelbart.

Det vises før øvrig til mer informasjon på internett:
www.ks.no/tema/Arbeidsgiver/Lonns-og-arbeidsvilkar/Fysioterapiavtalene

Hege Mygland
avdelingsdirektør

Anne Tøndevold
rådgiver

Kontaktpersoner i KS:

Arne Norum, tlf: 24 13 75 49, e-post: arne.norum@ks.no

Anne Tøndevold, tlf: 24 13 28 59, e-post: anne.tondevold@ks.no

Vedlegg I: Statsavtalen (ASA 4303) og vedlegg (honorartakster)

Vedlegg II: Protokoll

VEDLEGG I

AVTALE MELLOM KS / HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET OG NORSK FYSIOTERAPEUTFORBUND (NFF) OM DRIFTSTILSKUDD OG TAKSTER FOR FYSIOTERAPEUTER MED AVTALE OM DRIFT AV PRIVAT PRAKSIS MED KOMMUNENE

1. Formål og virkeområde

Denne avtalen omfatter bestemmelser om

- honorartakster for fysioterapi
- driftstilskudd for fysioterapeuter med avtale om drift av privat praksis med kommunene
- godtgjøring for å motta turnuskandidater
- tilskudd til felles formål for fysioterapeuter (avsetning til Fond til etter- og videreutdanning for fysioterapeuter)

Avtalen omfatter også bestemmelser om framgangsmåten ved forhandlingene.

Partene har etter krav fra en av partene plikt til oppta forhandlinger om inngåelse av avtale om forhold som nevnt over. Forhandlingene føres på grunnlag av

- helsepolitiske målsettinger
- kostnads- og produktivitetsutviklingen for fysioterapeuter
- lønnsutviklingen for sammenlignbare grupper

2. Partsforhold

Partene i denne avtalen er staten ved Helse- og omsorgsdepartementet og KS på den ene siden og Norsk Fysioterapeutforbund på den andre siden.

3. Framgangsmåten ved forhandlingene

De enkelte partene fører forhandlinger ved forhandlingsutvalg. Staten og KS fører forhandlinger ved et felles forhandlings-

utvalg. Forhandlingene ledes av lederen for Forhandlingsutvalget for staten/KS.

Forhandlingene føres for lukkede dører og er fortrolige, med mindre partene er enige om noe annet.

Partene kan hver for seg offentliggjøre krav og tilbud etter at disse er gjort kjent for motparten.

Partene blir enige om framgangsmåten ved forhandlingene.

4. Statlige og kommunale tiltak

Staten og KS skal underrette Norsk Fysioterapeutforbund om statlige eller kommunale tiltak som på vesentlig måte berører bestemmelsene om driftstilskudd og takster i denne avtalen før endelig beslutning fattes. Norsk Fysioterapeutforbund skal ha anledning til å avgi uttalelse før beslutning fattes.

5. Driftstilskudd for fysioterapeuter med avtale med kommunene

Kommunene yter driftstilskudd til fysioterapeuter med avtale om drift av privat praksis, jf. avtale mellom KS og Norsk Fysioterapeutforbund om drift av privat praksis for fysioterapeuter etter lov om helsetjenesten i kommunene, herunder drift av selskap.

Fullt driftstilskudd er fra 1. juli 2011 kroner 356 820 pr år.

Driftstilskuddet utbetales forholdsmessig etter fysioterapeutens avtalte arbeidstid.

Det skal ikke inngås individuelle avtaler som er mindre enn 2/5 av fullt tilskudd. Dette gjelder med mindre særlige forhold foreligger. Det kan ikke avtales mindre enn 1/5 av fullt tilskudd. Kommunene skal i sin planlegging, utbygging og drift

av helsetjenesten tilstrebe en tilfredsstillende fysioterapi-dekning i henhold til Kommunehelsetjenesteloven § 2.1 første setning (rett til helsehjelp). Kommunene skal tilpasse størrelsen på driftsavtalene til kommunenes behov for fysioterapitjenester. Kommunene skal bare kunne utlyse deltids hjemler (med minimum 40 pst.) når dette samsvarer med det reelle tjenestebehovet.

Nærmere bestemmelser om driftstilskudd er gitt i avtale mellom KS og Norsk Fysioterapeutforbund (rammeavtalen mellom KS og NFF om drift av privat praksis for fysioterapeuter).

Dersom kommunen ønsker at bassengbehandling skal inngå i fysioterapeutens tilbud, føres drøftinger mellom kommunen og fysioterapeuten om å stille basseng til rådighet eller utgiftsdekning.

6. Godtgjøring for å motta kandidater i turnustjeneste

Privatpraktiserende fysioterapeut som mottar turnuskandidat krever inn og beholder de egenandelene som turnuskandidaten tjener.

7. Takster for fysioterapi

Fysioterapeuter kan fra 1. juli 2011 kreve honorartakster i henhold til vedlagte takstoversikt, jf vedlegg i og forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet.

Fysioterapeutene skal opplyse pasienten om den pris som skal betales (egenbetaling) og skal på en hensiktsmessig måte gjøre prisene kjent for pasientene.

8. Tilskudd til felles formål for fysioterapeuter

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2011 - 30. juni 2012 27,7 mill. kroner til Fond til etter- og videreutdanning av fysioterapeuter.

9. Varighet m.v.

Denne avtalen gjelder fra 1. juli 2011 til 30. juni 2012.

Det vises for øvrig til forhandlingsprotokoll av 21. juni 2011.

10. Unntak fra konkurranseloven

Partene viser til forskrift om unntak fra konkurranseloven for samarbeid mv. mellom visse grupper privatpraktiserende leger, psykologer og fysioterapeuter fastsatt ved kongelig resolusjon 18. juni 2009 med hjemmel i lov av 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenlutninger (konkurranseloven) § 3 annet ledd.

Oslo, 16. desember 2011

Norsk Fysioterapeutforbund

KS

Helse- og omsorgsdepartementet

Protokolltilførsel fra Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet har invitert Norsk Manuellterapeutforening som observatør i forhandlingene 2012. Før forhandlingene må avtalepartene, staten ved Helse- og omsorgsdepartementet, KS og Norsk Fysioterapeutforbund, bli enige om fremgangsmåte for forhandlingene for avtaleåret 2012/2013.

Vedlegg 1

HONORARTAKSTER FOR FYSIOTERAPI FRA 1. JULI 2011.

	Kr
A1a Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg eller når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut, inntil 30 minutter	242,-
A1c Tillegg for varighet ut over 30 minutter, jf. takst A1a	86,-
A1d Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg hos fysioterapeut med rett til å utløse takst A8 eller A9, eller når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut med rett til å utløse takst A8 eller A9 og ved undersøkelse av barn under 12 år, inntil 30 minutter	325,-
A1f Tillegg for varighet ut over 30 minutter, jf. takst A1d	117,-
A1g Tillegg ved undersøkelse i samband med utforming av individuell plan eller tverrfaglig utredning av rehabiliteringspasient	30,-
A1h Tillegg for undersøkelse hos manuellterapeut, jf. § 1	55,-
A2. Øvelsesbehandling/ bløtvevsbehandling/ massasje i	
a) 20 minutter	97,-
b) 30 minutter	146,-
c) 40 minutter	191,-

e) 60 minutter	337,-
f) 90 minutter	508,-
g) Tillegg for bruk av spesialkonstruert utstyr for medisinsk treningsterapi eller slyngeterapi	10,-
k) Kompetansetillegg for fysioterapeut med godkjent spesialitet i henhold til Norsk Fysioterapeutforbunds spesialistordning eller med tilsvarende kompetanse. Søknad om å få godkjent kompetanse behandles og avgjøres av Norsk Fysioterapeutforbund. Fysioterapeut må dokumentere sin godkjenning for bruk av taksten overfor Helseøkonomiforvaltningen	20,-
A7. Traksjonsbehandling i benk eller slynge for rygg eller nakke	54,-
A8a Manuell terapi	221,-
A8b Tillegg for behandling ut over 20 minutter per påbegynte 10 minutter	89,-
A9. Psykomotorisk fysioterapi, inntil 60 minutter	455,-
A10. Veiledet trening, minst ½ time	30,-
A11. Behandling med elektroterapi, ultralyd, pulsator, kortbølge, mikrobølge eller laser	54,-

B. Medisinske bad, pakninger, aktiv oppvarming

B20. Medisinske bad	45,-
B21. Varme-/ kuldepakninger	10,-
B22. Aktiv oppvarming ved bruk av ergometersykkel, tredemølle mv.	19,-

C. Øvelsesbehandling i grupper

C30. Øvelsesbehandling i grupper på inntil 10 personer	
a) For de første fem personer i 60 minutter, pr. pasient	110,-
b) For de neste fem (6-10) personer, pr. pasient	92,-
c) For de første fem personer i 90 minutter, pr. pasient	160,-
d) For de neste fem (6-10) personer, pr. pasient	130,-
C31. Gruppebehandling i basseng med inntil 10 personer	
a) For de første fem personer i 30 minutter, pr. pasient	63,-
b) For de neste fem (6-10) personer, pr. pasient	54,-
c) For de første fem personer i 60 minutter, pr. pasient	130,-
d) For de neste fem (6-10) personer, pr. pasient	112,-
C32. Medisinsk treningsterapi i grupper på inntil fem personer i minst 60 minutter, pr. pasient	104,-
C33. Øvelsesbehandling i gruppe på inntil 4 barn under 12 år i 60 minutter, pr. pasient	213,-

D. Behandling av pasient over 70 år/ rullestolbruker

D40. Tillegg for undersøkelse og/ eller behandling av pasient over 70 år/ rullestolbruker 15,-

E. Samarbeidsmøte

E50a Møtegodtgjørelse med reisetid når fysioterapeuten deltar i samarbeid med annet helse- og sosialfaglig personell som ledd i et behandlings- eller rehabiliteringsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam. Beregnes for arbeid i inntil en halv time. Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglige medisinske sentra og lignende 226,-

E50b Senere per påbegynt halvtime 226,-

E51 Telefonsamtale/ skriftlig kommunikasjon om enkeltpasient med lege, fysioterapeut i andrelinjetjenesten, manuellterapeut, kiropraktor, kommunal helse- og sosialtjeneste (pleie- og omsorgstjeneste, helsestasjon, skolehelsetjeneste og sosialkontor) og bedriftshelsetjeneste 52,-

F. Behandling i pasientens hjem m.m.

F1. Ved behandling i pasientens hjem ytes det et tillegg til behandlingstakstene på kr 76,-.

Tillegget gis også ved behandling av barn, eldre, funksjonshemmede og kronisk syke i barnehage, skole og dagsenter. Det er et vilkår at pasienten ikke kan møte i fysioterapeutens institutt uten spesielt transportmiddel og/ eller ledsager.

I tillegg til dette ytes det reisetillegg etter følgende satser:

- F21. Reise pr. kilometer med bil, motorsykkel,   kr   7,-
      tog
- F22. Reise med annet transportmiddel (herunder kr   57,-
      til fots) for hver påbegynte halvtime
- F23. I byer og bymessig bebygde strøk hvor det
      er innført fast skysstillegg, ytes det et fast
      reisetillegg i stedet for reisetillegg som
      nevnt i punkt 2.1, jf. § 5 i forskrift om
      dekning av utgifter til transport av
      helsepersonell m.m. i forbindelse med reise
      for å foreta undersøkelse eller behandling.

G. Tillegg for ubekvem arbeidstid

Ved behandling av cystisk fibrose, artogryfose, congenit, myopati, mrb duchenne og spinal muskelatrofi ytes det et tillegg til takstene når pasienten har behov for øyeblikkelig hjelp på ubekvem arbeidstid. Tillegget kan også ytes når det foreligger en varig lidelse eller følgetilstand som anfallsmessig/ periodevis kan medføre livstruende åndedrettsbesvær der fysioterapi anses å være adekvat behandlingstiltak.

Tillegget settes til 75 prosent av summen av honorartakst og eventuelt reisetillegg og hjemmebehandlingstillegg.

Med ubekvem arbeidstid menes tidsrommet mellom klokken 1800 og klokken 0800, eller mellom klokken 0000 lørdag og klokken 2400 søndag og mellom klokken 0000 og 2400 på helge- og høytidsdager, samt mellom klokken 1200 og 2400 på jul- og nyttårsaften.

Dersom fysioterapeuten har henlagt sin vanlige arbeidstid til disse tidspunktene, ytes ikke tillegget.

VEDLEGG II

Korrigert protokoll 2011

(Erstatter protokoll feilaktig datert 26. juni (skulle vært 26. mai))

Den 5., 23., 24., 25 og 26. mai 2011 er det holdt forhandlinger mellom staten/KS og Norsk Fysioterapeutforbund om revisjon av avtalen om driftstilskudd og takster for fysioterapeuter med avtale om drift av privat praksis med kommunene for perioden 1. juli 2011 – 30. juni 2012.

Til stede på ett eller flere møter:

Norsk Fysioterapeutforbund: Eilin Ekeland, Roar Høidal, Kjersti Hatlestad, Britt Strømme, Håkon Hellenes, Jan Kattenberg og Tor Tvethaug.

Staten/KS: Olav Gjestvang, Kristin Gjellestad, Gunhild Gram Giskemo, Arne Norum, Anne Tøndevold, Helga Rudjord og Per Øivind Gaardsrud.

Partene ble 26. mai 2011 enige om at driftstilskudd, fondsavsetning til etter- og videreutdanning og takster skal reguleres likt og økes med 0,84 prosent fra 1. juli 2011. Dette tilsvarer en kostnadskomponent på 1,8 prosent og inntektskomponent på 3,9 prosent. Driftstilskuddet for avtaleåret fastsettes til 356 820 kroner.

Endringer i takster og merknader

1) Ny kompetansetakst:

A2k: Kompetansetillegg for fysioterapeut med godkjent spesialitet i henhold til Norsk Fysioterapeutforbunds spesialistordning eller med tilsvarende kompetanse. Søknad om å få godkjent kompetanse behandles og avgjøres av Norsk

Fysioterapeutforbund. Fysioterapeut må dokumentere sin godkjenning for bruk av taksten overfor Helseøkonomiforvaltningen.

Merknad til A2k: Takst A2k kan benyttes i tillegg til A1a og A2a-f. Taksten kan ikke kombineres med A8 eller A9.

2) Ny tilleggstakst

A 11: Behandling med elektroterapi, ultralyd, pulsator, kortbølge, mikrobølge eller laser

Merknad til takst A 11: *Taksten kan ikke repeteres i samme konsultasjon. Behandlingen skal alltid utføres under fysioterapeutens tilsyn. Dersom det er faglig forsvarlig, kan behandlingen utføres uten at pasienten har fysioterapeutens fulle oppmerksomhet i hele behandlingstiden.*

3) Endring i A1a og A1d:

A1a: Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg eller når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut, inntil 30 minutter.

A1d: Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg hos fysioterapeut med rett til å utløse takst A8 eller A9 og ved undersøkelse av barn under 12 år, eller når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut med rett til å utløse takst A8 eller A9 og ved undersøkelse av barn under 12 år, inntil 30 minutter

Merknad til A1-takstene:

2. avsnitt i merknaden

Takstene A1a og A1d kan benyttes inntil én gang i løpet av behandlingsserien ved igangsetting av behandlingsopplegg, og kan ikke benyttes ved henvisning til ytterligere behandlinger dersom pasienten allerede er tilstrekkelig utredet. Dersom

henvisende behandler i særskilte tilfeller ber om en separat undersøkelse av en pasient eller når henvisende behandler ber om en skriftlig tilbakemelding i løpet av behandlingsserien, og dette medfører at fysioterapeuten må foreta en nærmere undersøkelse av pasienten, kan takstene A1a og A1d utløses ytterligere én gang per behandlingsserie.

4) Endring i ordlyd i merknad til takst A1h:

Takst A1h kan benyttes i tillegg til A1d av manuellterapeuter som oppfyller vilkårene i § 1 i denne forskriften.

5) Endring i merknad til A2-takstene første ledd

Pasienten skal ha fysioterapeutens fulle oppmerksomhet i hele behandlingstiden. Overlapping av pasientbehandlinger honoreres ikke.

6) Nytt første ledd i merknad til takst A8 og A9:

Pasienten skal ha fysioterapeutens fulle oppmerksomhet i hele behandlingstiden. Overlapping av pasientbehandlinger honoreres ikke.

7) Tilføyelse i merknad til A8 første ledd:

*Manuell terapi kan bare kombineres med behandlingsformene under takstene C30–33 og med takst A2g. Eventuell øvelsesbehandling som gis i kombinasjon med manuell terapi er inkludert i taksten. Dersom manuell terapi gis i kombinasjon med gruppebehandling, anses dette som ulike behandlingstiltak. Takst A8 og takstene C30–33 kan ikke utløses for samme tidsrom. *Takst A8b kan maksimalt repeteres 6 ganger i samme konsultasjon.**

8) Endring i merknad til takst E51

Taksten kan også benyttes av manuellterapeut ved kommunikasjon med fysioterapeut i kommunehelsetjenesten. Taksten kan ikke benyttes for kommunikasjon med henvisende

behandler ved oppstart av behandlingsserien *eller ved skrivning av henvisning eller epikrise.*

9) Pasientbetaling ved uteblivelse fra time:

For bestilt time som ikke benyttes, dvs. at pasienten uteblir uten varsel eller avbestiller senere enn 24 timer før avtalt tid, kan pasienten avkreves inntil honorartakst for undersøkelse eller behandling. Dette dekkes ikke av folketrygden. Beløpet anses ikke som godkjent egenandel etter bestemmelser gitt med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 5-3. Pasient kan også avkreves betaling for utskrift/kopiering av pasientjournal etter aktuell takst i gjeldende forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege, jf. forskrift 2000-12-21 nr 1385 om pasientjournal § 12.

10) Takst A7a og A7b slås sammen til en ny takst A 7

Takst A7 Traksjonsbehandling i benk eller slynge *for rygg eller nakke.*

Merknad til A7:

Takst A7 kan ikke repeteres i samme konsultasjon

11) Takster som utgår

A1b, A1e, A3a, A3b, A4, A5a, A5b, A6a, A6b, A7a og A7b.

Ad ny kompetansetakst A2k

Helse- og omsorgsdepartementet vil i eget brev gi Norsk Fysioterapeutforbund i oppdrag å forvalte spesialistordningen, inklusiv behandling av søknader om å få godkjent "tilsvarende kompetanse".

Norsk Fysioterapeutforbund skal rapportere til Helse- og omsorgsdepartementet antall spesialister med driftsavtale som kan utløse kompetansetakst i forbindelse med kommende

takstforhandlinger. Dersom antall spesialister øker vesentlig i årene som kommer utover 110 som er lagt til grunn for beregninger av kostnadene, skal det vurderes å justere nivået på kompetansetillegget eller foreta andre endringer/tilpasninger som vil sikre kontroll med kostnadsveksten.

Ad ny tilleggstakst A 11

Det er lagt til grunn at antatt frekvens i avtaleåret 2011-2012 er på 2,7 millioner. Partene er enige om refusjonsbeløpet skal revurderes ved neste takstforhandlinger dersom neste års takstbruksundersøkelse viser at frekvensen avviker vesentlig fra det som er lagt til grunn.

Tilrettelegging for utvidelse av deltidshjemler

Det arbeides videre med sikte på å gjøre endringer i regelverket som legger til rette for at kommunene kan utvide eksisterende driftsavtaler.

Tekst til statsavtalen

Dersom kommunen ønsker at bassengbehandling skal inngå i fysioterapeutens tilbud, føres drøftinger mellom kommunen og fysioterapeuten om å stille basseng til rådighet eller utgiftsdekning.

Oslo, 21. juni 2011

Norsk Fysioterapeutforbund

KS

Helse- og omsorgsdepartementet